

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség hírdetéseinek visszavételére
 vagy megváltására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Nemzetiségi izgatás — a pápa ellen. Nyári uborkaszegzonban ilyen szenzációt is lehet ám csinálni: nemzetiségi izgatást a pápa ellen. A magyar türelem kicsufolására Magyarországon szabadon megjelenő magyargyalázó újságok közül az egyik most megint X. Pius pápát támadja, természetesen a hajdudorogi püspökség felállításáért. Határtalan vakmerőséggel nem kevesebbet mer írni a keresztény világ fejről, mint hogy X. Pius pápa az oláhhoz ellen büntetést követelt el. A cikk tendenciáját mutatja a címe is: *Vim vi repellere licet*, vagyis erőszakra szabad erőszakkal felelni. A pápa és az apostoli király által felállított magyar püspökség tehát »erőszak« az oláhság ellen. Mindjárt ki is tanítják a népet, milyen módon feleljenek az erőszakra erőszakkal: ne bocsássák be a magyar papot a közösségbe. Hát persze, ezt az otromba tanácsot majd nagyon fognak sietni meg fogadni a görög katolikus hívek, a kik oláh újságról nem is hallottak, mondjuk Makón, Nagyváradon, vagy a Székelyföldön! Eltekintve azonban ettől a tökéletlenségtől — még ez sem a büntetőörvénykönyvbe ütköző izgatás, tekintetes királyi ügyesség?

A beteg ember.

Törökországot addig-addig emlegették beteg embernek, míg most egészen komolyan beteget jelentett.

A helyzet ma a lehető legsiralmasabb. Még áll a hadjárat az észak-afrikai tartományokban, az albánokkal polgárháború tört ki, a hadseregben felütötte fejét az engedelmesség, két tábor keletkezett, az egyik a kormány mellett, a másik az ifjutörök uralmat akarja fegyverrel fentartani, a képviselőház szét van kergette s közeleg az általános választás, a mely az erőszak jegyében fog végbemenni. A jelszó ugyanis az, hogy meg kell törni az ifjutörök komité hatalmát. És ilyen általános fölfordulásban a montenegrói határon megkezdődtek a vérontások.

Azt mondják: a monarchia külügyi politikáját csöndes kudarc érte Konstantinápolyban. Ez az oka, hogy Berchtold gróf külügyminiszter most már otthagya Kattletgebent s Bécs közelségéből eltávozhatott. Ő-Tátrafüredre. A török politikát újfent Angolország igazgatja s az új kormány tetőtől-talpig angol színű. Beavatottak szerint ez a dolog nem is történhe-

tett másként. Ifju-törökországot a hármasszövetség köszöntötte először nagy szimpátiával, túláradó lelkesedéssel. És a hármasszövetségnek egyik »hü« tagja Olaszország volt, a mely a megifjodott Törökországnak támadt s teremtett ott is, egész Európában is akkora kavardást, amely csaknem elvezetett a világháborúhoz. Az ifju-törökök hatalmának ez a »hármasszövetségi rokonszenv« okozta vesztét s bennük való bizakodás elvezette volna a feldaraboláshoz. Anglia mentő keze az, amelyben most Törökország bizakodik s minden iparkodása, hogy Anglia kegyeit megnyerje.

Hogy a most hatalomra került török pártnak ez a vélekedése részben nagyon téves, azt mindenki nagyon jól tudja. Nem a hármasszövetség biztatta Olaszországot a tripoliszi kalandra, hanem a szabadkőműves uj-törökök rövidlátása, mellyel Tripoliszt katonaság nélkül hagyták. Annyi azonban tény, hogy az olasz támadás kellemetlen érzéseket keltett a törökökben az egész hármasszövetség iránt s most Anglia barátságához folyamodnak.

Milyen sikerrel? azt nem lehet tudni. Az angol barátságnak nincs mindig eredménye, de az bizonyos, hogy mindig nagy az ára. S ezt a törökök még Ciprus szigetének elvesztéséből sem tanulták meg. Hiába betegek.

Cuvaj bankot alapít. Figyelemreméltó és feljegyzésre érdemes, hogy a horvát bánok mily előszeretettel fejtenek ki ugynevezett közgazdasági tevékenységet. A csucspontját ez a közgazdasági tevékenység Tomasics alatt érte el, de méltó ur folytatja most Cuvaj királyi biztos. Tíz horvát vagyonszövetség birtokában százmillióra korona van. Ezt az összeget, valamint ennek legalább javarészt Cuvaj saját kezelésbe akarja venni. Bankot akar alapítani s jóllehet a hirt — ha gyengén is — demontáltatta, mégis tartja magát az, hogy a tervnek sikerült megnyerni a Wiener Bankvereint. Az újra fölmerült és egyelőre meg nem cáfolt híradás szerint nemcsak a bródi vagyonszövetség, de a többi is most gyurják a királyi biztos exponensei a bankalapításra való hozzájárulásra. A vagyonszövetségek állampapírokba és a Horvát jelzőlogbank értékpapírjaiba fektették papírjaikat, Cuvaj bankalapítása egyrészt a magyar állampapírok amugy is súlyos kur-

zusának, másrészt Tomasics bankjainak árt. Azonban magyar körökben megsokalták már azt és nem lehetetlen, hogy ezen bukik meg a királyi biztos számítása.

A margittai választás.

A margittai képviselőválasztó kerület munkapártja szombaton tartotta meg jelölőgyűlését. A párt, mint már megirtuk, Madarassy Gábor pénzügyi államtitkárt jelölte. A pártülésből táviratilag üdvözölték gróf Tissa Istvánt és Lukács László miniszterelnököt. Az üdvözölt táviratra ma választott Lukács miniszterelnök Wertheimstein Alfréd pártelnöknek. A választávirat szövege a következő:

Wertheimstein pártelnök urnak.

Margitta.

Igaz örömmel vtem a margittai választókerület munkapárti választójának, Madarassy Gábor államtitkárnak jelölése alkalmából, hozzám intézett üdvözlését. Fogadják kérem, a jóleső figyelemért, őszinte meleg köszönetemet.

Lukács.

A kerület munkapártja erősen készülődik az e hó 19-én megtartandó választásra.

Az ellenzéki pártban igen nagy a zűrzavar. Ugyanis a függetlenségi párt a kerület régi képviselőjének, Szatmári Mórnak ajánlotta fel a mandátumot. Szatmári Mór, aki most Karlsbadban nyaral, beteg. Tegnap értesítette a margittai függetlenségi párt elnökét, dr Barta Bélát, hogy a jelöltséget nem fogadja el azért, mert betegsége miatt, nem tudna kimenni a kerületbe s a választási izgalmakat nem bírja ki szervezete.

Szatmári Mór helyett gróf Vay Gábor volt koalíciós főispánt és Fászi Oszkárt emlegetik, de mindeddig nem határozott a párt. Ezidőszereint nincs jelöltje a margittai függetlenségi pártnak.

A munkapárt küldöttsége ma keresi fel Madarassy Gábor pénzügyi államtitkárt, hogy felajánlja neki a margittai választókerület mandátumát.

Agyuk — hitelbe. Néhány nappal azon közös miniszteri értekezlet után, amely Aufenberg lovag közös hadügyminiszter kétszázötven millió új követelését kipattantotta, teljesen illetékes bécsi forrásból nyert információk alapján megirtuk, hogy a közös hadügyminiszter nem nyugszik bele a miniszteri érte-

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

kezlet döntésébe, hanem memorandumban fordul a királyhoz s tőle kéri az új ágyuk beszerzését. Ha pedig a király az előterjesztés dacára is a közös miniszteri értekezlet döntését fogadná el, a közös hadügyminiszter kénytelen volna levonni a konzekvenciát, mert állítása szerint nem vállalhat további felelősséget a tűzértség harcokésségeért.

A «N. W. Tgbl.» ezzel a hírrel és Autenberg lovag minapi audienciájával foglalkozva közli, hogy a közös hadvezetőség, nem törődve a két kormány tagjainak tiltakozásával, megállapodást kötött a Skoda-gyárral arra nézve, hogy az ágyugyár hitelbe is hajlandó szállítani a hadvezetőségnek mindaddig, amíg a delegációk a fedezetről gondoskodnak.

Az említett bécsi lap szerint a Skoda-gyár ajánlatát nemcsak a közös hadvezetőség és a trónörökös, hanem maga a király is örömmel fogadta s szívesen hozzájárult ahhoz, hogy a gyár a delegációk elhatározásáig hitelbe szállítsa az új acélcsővű ágyukat. Ugyanebben az időben Autenberg kihallgatáson jelenik meg a trónörökös előtt, ami a lap szavahihetőségének látszatát jelentékeny mértékben emeli.

Illetékes helyen határozott formában megcáfolják a teljes részletességgel közölt információt.

A Skoda gyár kapzsisága a magyar ipar ellen intézett támadás. Az osztrák gyár ugyanis arra törekszik, hogy az acélcsővű ágyuk szállítását még azelőtt biztosítsa magának, mielőtt Diósgyőrben a magyar ágyugyárat felállítják. Ezért hajlandó nagymértékű áldozatok is hozni.

Két pénzüintézet fuziója.

A mostani pénzkrisis mindjobban előtérbe tolja azt a meggyőződést, hogy a város gazdasági életét éppen úgy, mint a részvényesek érdekeit eredményesebben szolgálják a nagy alaptőkével, tartalékkal, betétekkel bíró tőkeerős pénzüintézetek, mint az erők szétforgácsolásával külön-külön működő pénzüintézetek. Különösen az Osztrák-Magyar Bank nagyváradi fiókjának mostani vezetője: *Himesch Frigyes* főnök buzgólkodik erősen, hogy ebben az irányban tömörítse a pénzüintézetek erejét s fuziók által amig egyrésztől kevesbiti a pénzüintézetek számát, másrésztől megerősíti őket.

A pénzüintézetek fuziója már nem új dolog Nagyváradon.

Tegnap délután a harmadik ilyen fuzió jött létre. Két kiváló jó nevű pénzüintézet: a Belvárosi Takarékpénztár és a Nagyvárad Népbank egyesült s egyben a részvénytőke felemelését határozta el.

Nem a viszonyok kényszerűsége hozta létre a fuziót, mert mindkét intézet, a mai pénzügyi viszonyok dacára zavartalanul haladt a fejlődés útján, hanem annak belátása eredményezte az egyesülést, hogy összetett erővel még erősebb tényezővé válnak gazdasági életünknek s részvényesek érdekeit is jobban szolgálják.

A Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatója: *Gross Sándor* eddigi működésével fényesen beigazolta rátermettségét, szaktudását. Az

ő kiváló talentuma emelte egy szerény piculásbankból virágzó pénzüintézeté a Belvárosi Takarékpénztárt.

A Nagyvárad Népbank szintén kitűnő kezében volt; *Ullmann Sándor* elismert gazdasági szakember, akinek kereskedelmi életünk terén kiváló érdemei vannak.

Ilyen kezekben az egyesült pénzüintézet bizonyára még fényesebb eredményeket ér el.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

A Belvárosi Takarékpénztár helyiségében tartották meg a közgyűlést, amelyen a fuziót kimondották.

Jelen voltak: *Brüder Jenő*, *Bernfeld Jakab*, *Benedek Miksa*, *dr. Bárdos Imre*, *Balogh János*, *Balogh Károly*, *Fried Ferenc*, *Csák Máté*, *Gross Sándor*, *Erdős Béla*, *Hann Lajos*, *Hirsch Eduárd*, *Hirsch Lajos*, *Jelinek Géza*, *Jungreisz Ignác*, *dr. Kassay Kálmán*, *Kovács Gyula*, *Löwinger József*, *dr. Lánzy József*, *Lukács Arthur*, *Lyubinkovics Emil*, *Matézer Sámuel*, *dr. Olasz Béla*, *Mezey József*, *Oppenheim Mór*, *Petry Gyula*, *Pollatsek Sándor*, *Révész Jakab*, *Riszó György*, *Reményi Vilmos*, *Ricz Miksa dr.*, *Reich Antal*, *Sass Ede*, *Spitzer Benjámín*, *Schönberger Armin*, *dr. Szeghalmy Sándor*, *Szirmay Lajos*, *Ullmann Sándor*, *Udvarhelyi Béla*, *Weisz I. Miksa*, ifj. *Weisz József*.

A közgyűlést *Csák Máté* igazgatósági elnök emelkedett hangú beszédben nyitotta meg. A Belvárosi Takarékpénztár és a Nagyvárad Népbank igazgatósága — ugymond — a két pénzüintézet egyesülését készítette elő. Egy nagyobb pénzüintézet alakul így ki a kettőből, hogy a haladó korral fejlődő igényeket jobban kielégítse. A hasonló törekvéseket főnem érzellemmel és nagy jóindulattal támogatja az Osztrák Magyar Bank kiváló helyi főnöke *Himesch Frigyes*, aki időt és fáradságot nem kímélve igyekszik a helyi pénzpiac megszilárdítására irányuló törekvéseket elősegíteni. A megjelentekeket üdvözlö és a határozatképesség megállapítása után a közgyűlést megnyitja s a jegyzőkönyv vezetésére *dr. Olasz Bélát*, hitelesítésre *Balogh János* és *Fried Ferenc* részvényeseket kéri fel.

Ezután *dr. Váradi Ödön* intézeti ügyész előterjeszti, hogy az igazgatóság a fuzió eszméjével foglalkozván, úgy találta, hogy az egyesülő két intézet nagyobb alaptőke mellett s az egyesült igazgatóság további buzgó közreműködésével nagyobb arányba fejlődhetik, miért is az egyesülés a maga részéről elfogadta és a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja; előterjeszti az egyesülésre vonatkozó határozati javaslatot, melyt a közgyűlés egyhangulag magáévá tett.

Ennek értelmében a két intézet folyó évi augusztus 15-ik napjától kezdődőleg működését Belvárosi Népbank Részvénytársaság cég alatt fogja folytatni. A két intézet érdekeltisége is egyesítetté fog, úgy, hogy az egyesülés folytán az alaptőke 2.000.000 koronára egészítették ki; ezután felolvassa az egyesülés folytán szükségessé vált alapszabály módosításokat, melyeket a közgyűlés a javaslat értelmében egyhangulag elfogadott.

Majd *Gross Sándor* vezérigazgató indítványozza, hogy az intézet elnökévé *Ullmann Sándor*, a Kuránder és *Ullmann* részvénytársaság vezérigazgatója választassék meg. A közgyűlés *Ullmann Sándort* gazdasági életünk vezértérképét, egyhangú lelkesedéssel választotta meg az intézet elnökévé.

Ezután ugyancsak *Gross Sándor* javaslatára az igazgatóságot, majd a felügyelő bizottságot és az igazgató tanácsot alakította meg.

Az igazgatóság a következő tagokból áll:

Dr. Agoston Péter, *dr. Bárdos Imre*, *Benedek Miksa*, *Bernfeld Jakab*, *Beyer József*, *Brüder Jenő*, *Csák Máté* igazgatósági elnök, *Gross Sándor* vezérigazgató, *Hann Lajos*, *dr. Istvánffy István*, *Jungreisz Ignác*, *Kelen Béla*, *Klein Károly*, *dr. Lánzy József*, *dr. Olasz Béla*, *Reményi Vilmos*, *Schönberger Armin*, *Ullmann Sándor* intézeti elnök, *dr. Váradi Ödön*.

A felügyelő bizottság tagjai lettek: *Dr. Erdős Adolf*, *dr. Ertler Mór*, *Jelinek Géza*, *dr. Kassay Kálmán*, *Kóhn Dávid*, *dr. Ricz Miksa*, *Sas Ede* elnök, *Szűts Izó*, *Udvarhelyi Béla*, *Weisz I. Miksa* társelnök.

Az igazgató tanács tagjaiul egyhangulag megválasztották: *Balogh János*, *Balogh Károly*, *Benedek Dávid*, *Bumbera István*, *Daday József*, *Deutsch Ignác*, ifj. *Erdős Albert*, *Frank Zsigmond*, *Freund Benjámín*, *Fried Ferenc*, *Gitye József*, *dr. Gross Samu*, *Grünstein Sámuel*, *Grünvald Jenő*, *Havasi Zsigmond*, *Hirsch Ede*, *Hirsch Mór*, *Kain Jakab*, *Kiss Dávid*, *Klein Adolf*, ifj. *Klein Lázár*, *Kocsis Zoltán*, *Kovács Kálmán* (állatorvos) *Leitner Lázár*, *Lindenbaum Ignác*, *Madarász Gyula*, *Markely János*, *Mezey Márton*, *Mezey József*, *Molnár Lajos*, *Mózes Imre*, *Nussbaum Sámuel*, *Oppenheim Mór*, *Osváth Lajos*, *Papp János*, *Petry Gyula*, *Petry János*, *Pollák Pál*, *Reich Antal*, *Reich Sándor*, *Révész Jakab*, *Róth Henrik*, *dr. Sarkady Sándor*, *Schön Hermann*, *Spitz József*, *Spitzer Benjámín*, *Schreyer Zsigmond*, *Szirmay Lajos*, *Tausz Jakab*, *dr. Tóth Ferenc*, *Vajnovszky Károly*, *dr. Vály Péter*, *Wallerstein Ferenc*, *Weimann Béla*, *Weimann Henrik*, ifj. *Weisz József*, *Weisz Ábrahám*, *Weisz Lajos*, *Vidovich Béla*, *Vitkó Vilmos*, *Zboray Gyula*.

Végül *Csák Máté* az egyesült erővel létrejött és egyesült erénnyel biztosított fuziót üdvözlölvén, az új Belvárosi Népbank vezetőjének érdemeit méltatja. Dicséző szavakkal emeli ki *Ullmann Sándor*, *Gross Sándor* és *Benedek Miksa* eddigi működését, akik nemcsak a részvényesek, de a nagyközönség részéről is a legnagyobb bizalomra számíthatnak.

A közgyűlés az elnök életetésével ért véget.

Mert megugatta a kutya őket.

Véresre vert házaspár.

Itt a város közepén, közvetlenül a rendőrség háta mögött véres támadás történt tegnap hajnalban. Mialatt két részeg legény agybatöbbe vert egy részeg férfit s egy nőt, azalatt tiz lépésnyire kényelmesen pihent az őrszobában a rendőr. *Weisz Lajos*, akinek betörték a fejét, nem a rendőrségre futott segítségért, hanem a szomszédos kávéházba menekült.

Maga *Weisz Lajos* így adja elő az esetet:

— Tegnap este nagy hőség volt s én és a feleségem kint a verandán vetettünk magunknak ágyat. Van egy kis kutyanék s az a kapu előtt feküdt. Ugy hajnali 2 óra lehetett, mikor arra ébredtünk föl, hogy a kutya erősen ugat.

En felültem az ágyban és figyeltem. Ek-telen káromkodást hallottam s valaki kívülről erősen rugdosta a kerítést.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valóságosága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

Kikiáltottam, hogy ne rugdossák a kerítést. Erre először öt-hat kö röpült be az udvarra, majd neki feküdt két ember a gyenge kapunak s bedöntötték.

A feleségem még aludt s én kiugrottam az ágyból, hogy megakadályozzam a részegket a továbbhatolásban. Azonban alig tettem két lépést már is olyan ütést kaptam fejemre egy bottal, hogy a földre szédültem. Hamar fölugrottam s úgy véresen kifutottam az utcára. Segítségért káltottam, de nem jelentkezett senki. Atfűtöttem a Korzó kávéházba, ahonnan többen kitódultak.

Mire azonban visszatértünk, feleségem már ott feküdt a földön. A feje neki is véres volt, s a hátán az ing sáros botütések nyomát mutatta.

Ezután végre akadtak rendőrök is, akik nagy apparátussal fogták a tettesek üldözéséhez. Es rövid idő alatt szerencsésen elfogták a részegembereket.

Bartha Béla ügyeletes tiszt azonnal kihallgatta őket. Két szabó legény volt, akik egy kicsit megvadultak a szeszől. Szerfölött bosszantotta a két ficsurt az, hogy megugatta őket a kutya. A rendőrségen lezárták a két hevesvérű szabólegényt. A nevük Fischl Károly és Szűcs József. A két sérült ember orvosi látelitet hozott, mely szerint sebük 8 nap alatt begyógyulhat.

A közgyűlés tárgysorozata.

Az idén nem lesz nyári közgyűlése Nagyvárad város törvényhatóságának; már t. i. a napirendre kerülő tárgyakat tekintve.

Mig máskor július és augusztus hónapokban csak kisebb jelentőségű kérdések elintézése van soron, addig ebben az évben minden hónapban kijutott a törvényhatóságnak a fontosabb nagyobb jelentőségű dolgokból.

A holnap tartandó közgyűlés elé is kerül néhány nagyobb jelentőségű dolog.

Igy most határoz a közgyűlés a bejelentési hivatal felállításáról; sorra kerül a nagyvárad honvédtüzér laktanya építésének ügye; a telekfelosztási szabályrendelet s b. Összesen 43 pontból áll a közgyűlés tárgysorozata, a mely a következő:

1. A polgármester havi jelentése. 2. A tanács a m. kir. Belügyminiszter urnak a bejelentési kötelezettség kiterjesztése és a bejelentési hivatal felállítása tárgyában kelt leiratát javaslata kapcsán beterjeszti. 3. M. kir. honvédelmi miniszter leirata egy Nagyváradon elhelyezendő honvéd tábortüezérezred részére szükséges I. osztályu laktanya felépítése tárgyában. 4. M. kir. belügyminiszter leirata a telekfelosztás tárgyában alkotott szabályrendelet átdolgozására vonatkozólag. 5. M. kir. belügyminiszter leirata a város átnézeti térképének elkészítése tárgyában hozott közgyűlési véghatározatra vonatkozólag. 6. A tanács mint állandó választmány javaslata a Fácánsor végén levő telkek felosztása tárgyában. 7. A tanács előterjesztése a Major, Liliom és a Pece patlak mentén nyitandó új ut tárgyában. 8. A tanács a városi vasut részvénytársaság ellen a vasut üzeméhez szükséges villamos áram értékkülömbözete iránt indított perben megho-

zott egyességet jóváhagyás végett beterjeszti. 9. A tanács előterjesztése a Páris patak beboltozásához szükséges utca területek megszerzése tárgyában megtartott kisajátítási egyezségi tárgyalás eredményéről. 10. A tanács előterjesztése Szent László téren locsoló csapok elhelyezése engedélyezése iránt. 11. A tanács előterjesztése a községi polgári Irányiskolánál tervezett 3 segédtanítónői állásnak rendes tanítónői állásokká leendő átszervezése tárgyában kelt miniszteri leiratra vonatkozólag. — 12—23. Köztérvelési, kártalanítási ügyek. 24. A tanács előterjesztése a csillagvárosi iskola részére szükséges teleknek a nagyvárad lat. szert. káptalanól leendő megvétele tárgyában. (I ső ízben kitűzve.) 25. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara jelentése a II-od fokú iparhatóság mellé rendelt ipartanácsba történt tagválasztás eredményéről. 26. A tanács a Szent László-tér aszfaltozási munkálataira vonatkozólag megkötött szerződéseket jóváhagyás végett beterjeszti. 27. A tanács a villamosmű műhelyének építési munkáira vonatkozólag megkötött szerződéseket jóváhagyás végett beterjeszti. 38. A tanács Weiszlovits Lajos és neje nagyvárad lakosokkal megkötött kisajátítási egyezségi jegyzőkönyvet jóváhagyás végett beterjeszti. 29. A tanács a Csesztivó-Dudék-alap javára Borbély Károly által tett alapítvány kiigazított alapító oklevelét jóváhagyás végett bemutatja. 30. A tanács javaslata a városi vegyvizsgáló állomás vezetőjének hivatali eskütétele tárgyában. 31. A város polgármestere a megtartott számonkérőszék alkalmával felvett jegyzőkönyvet tudomásul vétel végett beterjeszti. 32. A város polgármestere folyó évi június hóban megtartott váratlan pénztárvizsgálat alkalmával felvett jegyzőkönyvet tudomásul vétel végett beterjeszti. 33. Állandó nyugdíjbizottság javaslata Hati Bálint hegyőr nyugdíjaztatására vonatkozólag. 34. A városi tanács beterjeszti néhai Szilágyi Sándor v. tüzoltó özvegyének a nyugdíjbizottság határozata ellen beadott felebezését. 35—36. Fizetési előleg iránti kérelmek. 37—41. Szabadságiránti kérelmek. 42. Tiszti főorvos dr. Sebestyén Arthur orvostudori oklevelét meghirdetés végett beterjeszti. 43. Tiszti főorvos Uhrin Jánosné szülészneői oklevél meghirdetés végett beterjeszti. Miről a törvényhatósági bizottság t. tagjait azzal értesitem, hogy a fent megnevezett tárgyak a közgyűlést megelőzőleg 24 órával hivatali helyiségemben bárki által megtekinthető.

Nagyvárad, 1912. augusztus 5.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

A kultusztárca költségvetése.

Budapest, augusztus 6.

(Saj. tud.) A politikai értesítő jelenti, hogy ma megkezdtek a pénzügyminisztériumban a kultusztárca költségvetésének tárgyalását. A tárgyalásokat Teleszky János pénzügyminiszter vezeti; a kultuszkormány részéről Balogh Jenő és Náray Szabó vesznek részt. A tárgyalásokat holnapra befejezik.

Közéiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülni lehet a dr. Kállay-féle szemináriumban (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125—38.) Eredményei köz tudomásulag kiválóak.

Hajnali csendélet Nagyváradon.

— Egy kirándulás vége. — Fölverik az utca lakóit. — Egész éjjel nyomozott a rendőrtiszt. —

Tegnap számunkban jeleztük, hogy az egyik délutáni lap nagy bizonytalansággal, egy szenzációs rablótámadásról írt. Az eset híre minden közelebbi adat és részlet híján is szétfutott a városban és mindenütt nagyfokú izgatottságot keltett.

Privát házaknál és kávéházakban egyaránt tárgyalták a titokzatos hajnali rablótámadás ügyét s a közönség bizalma már bizony ropant gyenge lábón áll az öt megvédeni és őrizni köteles rendőrséggel szemben. Soha még nem élte ennyire virágkorát az apacszkodás. És kétségbeejtő az a nyári érzékletlenség, amivel a rendőrség türi ezeket az elfajulásokat!

Hogy azonban még sem pusztult ki végképpen a rendőri ambíció, arra éppen a jelen eset nyújtott példát. Az egyik igen tehetséges rendőrfelügyelő: Bodó László egész éjszaka le sem hunyta szemét, csak hogy kézrekerítse a tettest, aki vakmerőségével az egész várost igazalomban tartotta.

A bravúrosan bevégzett rendőri nyomozást teljesen egyedül végezte a rendőrtiszt s minden pozitív adat nélkül fogott hozzá. Tegnap este felé rendelte el a sürgős nyomozást Járossy Gyula főkapitányhelyettes s Egely bűnügyi kapitány Bodó Lászlónak osztotta ki az ügyet.

— Kérlek, itt valami rablótámadás történt. Egy állítólagos uri nőt egy férfi az Akadémia-utcán megtámadott, fojtogatott s elcsedte ékszerait. Az utca lakóinak megjelenésére elmenekült. Személyi adatok nincsenek.

Az első nyom.

A rendőrtiszt előtt mindjárt az volt ropant gyanus, hogy miért nem jelentkezett panaszra az illető inzultált nő? Elsősorban tehát ezután kutatott.

Még az nap este végigjárta az összes akadémia utcai lakosokat. S legnagyobb meglepetésére egyetlen egy sem tudott az esetről semmit.

— Bennünket nem zavart fel senki hajnalban.

Tehát nem itt történt a támadás.

Végre talált egy szolgát, aki jelentette, hogy ő igen is látta az esetet. Hajnali 3 óra tájban a sikátorban, amelyik összeköti a Szigligeti-utcát az Akadémia-utcával, hangos sikoltózt hallott. Benézett a sikátorba s látta, hogy egy cselédleány, akit többször látott Schwarz Farkas kereskedőnél vásárolni, óriási erőfeszítéssel dulakodik egy férfivel, akit nem tudott felismerni.

Tehát a megtámadott nő nem volt uri nő. Az első biradás bizonytalansága, hogy kétszeres uri nő tette olyan szenzációssá az esetet, amelyet most a kellő fokra kell leszállítani. Ugy, hogy ebben az esetben nem is annyira maga az eset az érdekes, mint inkább annak a rendőrtisztnek a munkája, aki egy egész éjszakáját feláldozta az ügy tisztázására.

A becsapott leány.

A rendőrtiszt most már nem tehetett

A legújabb

nyári czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687

egyebet, minthogy sorra vette a Szent János-utcai lakásokat és kereste a leányt.

Mikor Eber Kálmán udvarába belépett, egy leány elsikoltja magát és elfut. Bodó hozzáugrik s azt kérdi tőle:

— Hol volt az éjjel?

A leány reszket s mikor látja, hogy most már elérte magát, hát elmondott mindent.

— *Katona* Annának hívnak s tegnap délután *Rosenberg* Heléna barátom rávett, hogy menjek ki vele a Félix-fürdőbe. Ide kikísért bennünket egy fiatal ember is, akit én nem ismerek, Helénnek ismerőse volt. — Este 9 órakor bejöttünk a városba s addig beszéltek, míg rábírtak arra, hogy bemerjünk velük az Európába vacsorázni. Itt egyszerre egy másik fiatal ur ült az asztalunkhoz. En el akartam szököni, de nem engedtek. Sok sört itattak velem s aztán úgy éjjel felé elvittek vagy három kávéházba. Arra emlékszem, hogy megfordultunk az Abbáziában s a Koronában.

Utközben egyszerre magamra hagytak azzal az emberrel, aki később csatlakozott hozzánk. Futva menekültem tőle és el is értem volna haza, hogyha meg nem állít azzal, hogy:

— Nézze, nálam maradt a táskája, meg a napernyője.

En visszamentem s ő folyton hátrált s befordult a kis sikátorba. Itt rárohant és fojtogatni kezdett. Letepert a földre.

Az utca békés, alvó polgárai kinyitották a sikoltásra az ablakokat. Egy hatalmas ember, *Berta* Albert, aki valamikor rendőrtiszt volt, ki is jött és vállánál fogva elrántotta a támadót. Ez pedig a lányhoz vágta a retikült s a napernyőt és elmenekült. Mint később kiderült, a pénz hiányzott a retikülből.

Ki volt a támadó?

Sem a leány, sem más nem tudott személyleírást adni a támadóra vonatkozólag. Azonban mikor a Teleki-utcán jártak éjjel, hát a lány hallotta, hogy többen így szóltak kisérijéhez:

— Jaj annak ugye Sándor, akit te holnap megborotválsz.

Ezen az alapon indult el Bodó. S Teleki-utca 50. sz. a *Szabó* Károly borbély üzletében a vele lévő katoná Anna egyszerre így kiáltott föl:

— Ez volt az!

A segéd hebegve rávágja:

— Kérem nem én voltam!

— No ha már így állunk, akkor maga volt szólt a rendőrtiszt és azonnal föl kísértette a rendőrségre.

Itt *Klemens* Rezső hallgatta ki. *Uttasi* Sándor a neve s azt vallotta, hogy őt be akarták ugratni, hogy fizessen. Tagadja a rablási kísérletet.

A rendőrség őrizet alá helyezte s megindította a vizsgálatot.

A miniszterelnök beszámolója.

Budapest aug. 6.

(Saj. tud.) Politikai hiradó közlése szerint Lukács miniszterelnök augusztus 15-én tartandó beszámolójára nagyban készülődnek Nagyenyeden. A városban erősen Lukács ellenes a hangulat. A függetlenségi párt elhatározta, hogy méltó választ fog adni a miniszterelnök beszédére.

Cseplés sztrájk a megyében.

Elmult az aratás, végbe ment mindenütt nagyobb baj nélkül, csupán egyes helyeken akadékoskodtak az aratók, sőt sztrájkba is léptek, de a hatóságok erélyes intézkedése, mindenütt megszüntette azokat.

Igazán érdekes és figyele re méltó, hogy milyen nagy gondot fordítanak a hatóságok az aratási munkálatokra. Már jó előre elkészülnek minden eshetőségre még arra is, ha az aratósztrájk még távolról sem fenyeget kiütéssel.

Legjobb bizonyítéka ennek az, hogy a felsőbb hatóságok a tavasz vége felé bizalmasan hívják fel a jegyzőket az aratási mozgalmak megfigyelésére. A legcsekélyebb gyanus mozgalom észlelését is jelenteniök kell a jegyzőknek, hogy bármely pillanatban készen legyen a karhatalom.

Alig mástól hónapja annak, hogy a vármegye egyes részeiben, így a biharnagybajomi járásban is, katonákkal erősítették meg a csendőröket. Akkor sehogysem tudta senki határozott magyarázatát ennek. Politikai mozgalmakról beszéltek, pedig dehogy! Beigazolták a további fejlemények, az aratósztrájkok, hogy miért volt szükség e rendkívüli intézkedésekre. Több járásban el volt rendelve a postahivatalokban a folytonos, éjjel nappali, távbeszélőszolgálat is. Mindez az arató sztrájkok miatt volt. Szerencsére az aratósztrájk sehol sem tudott nagy arányokat ölteni, mert csirájában elfojtotta a hatóság erélyes intézkedése.

Elmult az aratás, de most meg már a csépléseknél kezdődnek újra a bajok. Most a cséplőgépek becsületes munkáit ugratják sztrájkba egyes izgatók. A csépléssztrájk is elég káros, de korántsem annyira, mint az aratósztrájk. Eddig a vármegyében csupán a sárréti járásban öltött nagyobb mérvet.

Eleinte kisebb csoportok léptek sztrájkba, majd ezeknek nyomán egyre többen, úgy, hogy ma már mintegy 250 re tehető a sztrájkolók száma. A járási főszolgabíró tegnap délután már többeket szép szóval munkába állított, míg az engedetlenebbeket és a lázítókat 10—15 napi elzárásra ítélte. Nagyobb zavargások aligha lesznek a járásban. Maga a munkásnép is belátja, hogy okta'an sztrájkokkal csak az amuzy is nehéz, tőli megélhetését teszi még nehezebbé.

Kevés volt az arany a képrámában.

Bűnvádi feljelentés

egy névtelen levél alapján.

A nagyváradai rendőrség érdekes ügyben folytatott le vizsgálatot. Az ügy roppant nagy vehemenciával indult, súlyos bűnvádi feljelentéssel folytatódott és végül is szépen beleszűrül a sommás polgári perek halmazába.

A dolog ott kezdődik, hogy *Werner* Menyhért karánsebesi jegyző a művészet iránti nagy szeretetéből kitolyólag vett egy klasszikus festményt. Az értékes képhez nem akart valami olcsó keretet készíttetni, hanem egy hozzá illő drága keretet. S így történt, hogy egy gyöngye pillanatban ide Nagyváradra fordult egy jónevű keretesítő céghez, *Sichta* A. és társához. Elküldötte a képet s megírta, hogy készítsenek hozzá egy aranykeretet, ilyen és ilyen sulyban.

A diszes csillogó keret el is készült s a drága, nehéz arany imponáló fényvel övezte a klasszikus festményt. Amde *Werner* ur nem azért volt valamikor két évig mechanikus, hogy őt ne lehessen csapni. Megmérte a keretet s rájött, hogy abban sokkal kevesebb az arany, mint a menyhiért ő pénzt adott.

Erre aztán egy dühös levél kíséretében visszaküldötte a rámat s egyszerre feljelen-

tést tett a karánsebesi ügyszségeen család miatt.

Azonban egy hét mulva ő kapott levelet, amelyben alaposan lebordják. Elmondja a levél írója gazembernek, nyuzónak, aki egyebet sem tud, mint egy becsületes kereskedőt a törvény előtt megrágalmazni. A levelet *Horváth* N. nevű egyén írta alá, mint a *Sichta* cég üzletvezetője.

Persze emiatt újabb feljelentést tett a jegyző s a karánsebesi ügyszség megkeresésére a váradai rendőrség nyomozott az ügyben. Megállapították, hogy *Horváth* N. nevű üzletvezetője nincs a cégnek. *Sichta*val pedig írás próbát tettek s konstatálták, hogy írása teljesen elűt a levélíróétól. Az a vád tehát elcsett.

Az ügyszség pedig nem vállalta a vádat, hanem polgári perre utasította a panaszost.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hir.** *Lukács* Ödön városi tanácsos, szabadságáról hazaérkezett s átvette a városi adóhivatal vezetését.

* **A premontrei rend gyászja.** A járási premontrei rendet gyász érte. *Balogh* Endre Dezső premontrei kanonok, konventi jegyző, 40 éves korában elhunyt.

* **A vármegye közegészségügye.** A vármegye főorvosa tegnap terjesztette be a múlt hóról jelentését. Ez szerint a vármegye közegészségügyi állapota teljesen kielégítő. Járványos betegség sehol sincsen, csupán *Bihar-keresztes* községben van kisebb fokú kanyaró.

* **Gyűlés a vármegyén.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését. A gyűlés tárgyai a vármegye múlt havi fontosabb dolgai lesznek. A gyűlésen dr. *Miskolczy* Ferenc főispán fog elnökölni.

* **Ránffy Zsigmondné halála.** A Ránffy-családot ért mély gyász a város előkelő köreiből szinte mély részvétet keltett. Az oly korán elhunyt áldott lelkű fiatal urinő kibűlt tetemeit diszes ravatalra helyezték s elborították a szeretet megnyilatkozásának ékes tanúival: szebbnél szebb virágokkal. A bánatos férjet: *Ránffy* Zsigmond alezredest tegnap sokan keresték fel, s részvétüknek megható módon adtak kifejezést. Táviratban és levélben is igen sokan fejezték ki részvétüket. A temetés ma, szerdán, augusztus 7-én délelőtt fél 9 órakor lesz a honvédhadapródiskola parancsnoki lakásában. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Nemes Ránffy Zsigmond alezredest és leánya *Ilona* terjezt Des Echerolles Kruspér Sándorné és férje: Des Echerolles Kruspér Sándor egy a saját, mint az összes családtagok nevében mély fájdalommal tudatják a szeretett és ideális feleség és anya, mint nemkülönben a nemeslelkű nő mintaképének Nemes Ránffy Zsigmondné szül: komjathnai és thuriki *Thuransky* Mária folyó évi aug. hó 5-én d. u. 3 órakor életének 32 ik és boldog házasságának 7-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele az Ur akaratában való öntudatos megvívással történt gyászos elhunytat. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 7-én d. e. fél 9 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a m. kir. honvédhadapród iskolában lévő parancsnoki lakásban beszenteltetni és a Szent László templomban tartandó gyász szentmise bemutatása után az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az el-

hunyt rokonai barátai és ismerősei tisztelettel meghívhatók. Nagyváradi, 1912. augusztus 5. Aldás emlékére! Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Köszönetnyilvánítás.** Az éleli ujonnan építendő római k. h. templom céljaira adakoztak: dr. Dunay Alajos 10 K, Hazay Gyula 5 K, Imrik Sándor 10 K, Szilágyi József 2 K, Bakator József 2 K, Isa József 20 K. Összesen 49 K. A nemes szívű adakozóknak ez uton mond köszönetet Kozics Gusztáv, plebános.

* **A nagypapa rémülete.** Szinte nem is jó megírni azt a szomorú esetet, ami tegnap történt Középesen. A szerencsétlenség csupa véletlenségből borzalmas ponttal vett fordulatot. Ugy történt ugyanis, hogy a *Kukolka* család elment dolgozni s a házat a nagypapára hagyták, aki 70 éves és beteg. Otthon maradt még a kis, eleven Károlyka, aki kint játszott az udvaron. A gyerek rábajolt a kut kávjára és belezuhant a kutba. Az öreg pedig úgy dél felé már nem győzte várni a gyereket s mivel nagyon szomjas volt, maga vándorolt ki vizet huzni. S a vederbe beleakadt a kis gyerek teste. Az öreg nagy erőfeszítéssel fölhozta a hullát s aztán ő maga is ájultan esett össze.

* **Elopták a száldobágyi betörőket.** Megirtuk pár nappal előbb, hogy *Ehrenfeld* Mór hegyközszáldobágyi korcsmárost kirabolták. A tettesek elmenekültek akkor s a biharpüspöki csendőrségnek csak most sikerült elfogni *Ruszkai* Imre és *Lajos* személyében. A betörőket bekisérték a nagyváradi kir. ügyészség fogházába. Vádat emeltek ezenkívül még 10 száldobágyi ember ellen is, mert ők tudtak a tettesekről, de nem árulták el őket.

* **A gyógydíj.** *Cservenka* Johanna valamikor a vármegye kórházában feküdt beteg, s akkor kérték tőle a gyógydíjat, amikor már meghalt. Maradt utána némi vagyon. A vármegye tehat a városi kir. járásbíró által lefoglaltatta az összeget. A kir. járásbíró felhívta Arvavármegye árvaszékét, hogy az örökségből fizesse meg Biharvármegyének a gyógydíjat.

* **Amikor a téglagyárban alkoholt árulnak.** Véres verekedés színhelye volt vasárnap este a kolozsvári utca végén levő *Incse* féle téglagyár. A gyártelep kávéházában hatalmas mulatozást csaptak a munkások s mikor már egész beti keresetüket elitták, alaposan berugva duhaj verekedést kezdtek. Csakhamar bicskák, revolverek kerültek elő, s a már veszedelmessé fajuló verekedésnek az előjövő gyalogos és lovasrendőrök csak nagy nehezen tudtak véget vetni. Egyik szegedi munkást hatalmas késszurással sebesítették meg, úgy hogy a mentők a kórházba szállították. Azt az értesülést kaptuk, hogy a gyár kávéházának nincs is engedélye szesz italok kímérésére. Ajánljuk az ügyet az illetékes hatóság figyelmébe, mert mindenesetre különös dolog, hogy a munkásoknak mindjárt a gyártelepen, saját külön erre a célra létesített kávéházban adnak alkalmat, hogy fizetésüket azon módon, még a gyárban eligyák. Így azután a pénz azonnal visszazár a gyártulajdonosra, a munkások pedig amellet hogy tönkre tessék magukat, voltaképpen ingyen dolgoznak. Az ilyen jó üzlet-et nem engedheti meg a törvény.

* **Vízbe fullt.** *Bán Gábor* révi munkás legény a Zichy barlangnál levő vasúti testen dolgozott tegnap délután. Nagyon melege lehetett, mert egyszerűen csak anélkül, hogy társainak szólta volna valamit, a Körös felé ment fürdeni. Csakhamar vígan lubickolt a hideg vízben. Társai ügyet sem vetettek rá, csak

akkor tűnt föl nekik hosszas elmaradása, amikor nem hallották a víz csobbanását. Keresésére indultak, de nem tudtak rá akadni. Ruhája ott volt a parton. Késő délután vetette ki hulláját a Körös. Fürdés közben a hideg víztől görcsöket kapott s megfullt, a sebes folyású víz pedig magával ragadta hulláját.

* **Hamisított tejele a piacon.** A közönség köréből arról értesítenek bennünket, hogy a nagyváradi piacon hamisított tejele árusítanak. A hamisítást roppant primitív módon eszközlik: akinek gyengébb minőségű, higabb a tejele, egyszerűen lisztet kever hozzá. A meglisztelt tejele azután a nyári melegben pár óra alatt egészen szabályszerű kovásszá válik. Ajánljuk a tejelehami itókat a rendőrség pártfogásába.

* **Öngyilkossági kísérlet.** *Berecsky Sándor* honvéd tiszti szolgája az éjjel egy ruházárító kötelre felakasztotta magát. Felesége lármát csapott s még idejekorán levágták. A csapatkórházban fekszik. Állapota súlyos.

* **A Charles-cirkusz.** Európa legnagyobb szabású vándorcirkusza, a mely minden ízében magán hordja a modern izlés bélyegét, meghódította Európa nagyobb városainak közönségét, a nyár folyamán Magyarországon fogja vendéglátóit megismertetni s tervezett körútjában néhány napra városunkba érkezik. Ez egyszerű bejelentés teljesen elég arra, hogy várcsunk közönségének a legszenzációsabb hírrel szolgáljunk. Ismerve a Charles-cirkusz hatalmas arányait, nyugodtan állíthatjuk, hogy Európában ehhez hasonló vállalkozás nincsen. Megérősítheti szavaink igazságát ama tény, hogy a világsajtó legelőkelőbb képviselői dicsérrel telt recenziójukban elismerik azt, hogy a Charles-cirkusz az egyedüli, a mely örökre feledhetetlen eseményt szerzett mindazoknak a kik e hatalmas vállalat művészileg hűsödő izléssel összeállított műsorát végignézték. Saját külön vonatuk beláthatatlan hosszú kocsisora vízi városról-városra e vállalatot, a melynek igazgatója nem elégszik meg azzal, hogy a saját üzletének érdéket tekintse elsőnek, hanem arra törekszik, hogy első sorban a közönség igényeit elégítse ki. Cirkusz és állatkert; és az állatok is mind művészek. Legelső helyen említjük a vadon befogott királytigriseket, melyeket *H. Wagner* cowboy-amatőr szelidített, továbbá 26 csodaszép berber him-orozlán Charles igazgató úr útjában. Az igazgató-tulajdonos nevével tőn kedélyes jegyzetű s eseten, zsonglőr tőkéi is mind művészek. Hét darab előfánt *Fernando* úr dresszúrájában, továbbá zebra, tevék, lámák, antilopok, zetűk, bölények, vizilovak, egy tapir család, egy állatkerti ritkaság: meszespóldány zsiráf, azonkívül majmok, kutyák mutatványai tessék érdekessé az állatkerti műort. Hírneves artisták külföldi-külföldi mutatványaiban gyönyörködhetünk. M. rész lovasok bravurjai, elegáns iskolalovások graciós mutatványai egészítik ki a műsort. Ilyen nagy gárdával indult európai körútra Charles igazgató-tulajdonos s utjában mindenütt dicsért kísérte és reméljük, hogy városunk közönségének is minden igényét és izlését ki fogja elégíteni. Felhívjuk a közönség figyelmét az au usztus 13 án reggel megérkező különvonatra s a sátorváros felépítésére, amely maga is olyan látványosság, amiben ritkán részesülünk. A továbbiakban pedig a napi hirdetések útján tájékozódhatik közönségünk.

* **Középiszkolai tanár** ki a tanítás terén már hosszas és eredményes gyakorlattal bír, elvállal magánvizsgára készülő tanítványokat. Már eddig is többet vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Szaniszló utca 56. sz. alatti lakására intézendők. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

* **Járványkóházak** összes felszerelési tárgyait állandóan raktáron tartom előírászerű összeállításban, kedvezményes árban. *Weiss Kálmán* zsáknyakkereskedő, Nagyváradi Kossuth u. 3. a Sas-palota mellett. Telefon 905.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puska-műves, fegyverkereskedő, Nagyváradi, Pécs.

KOSSUTH U. 2 sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekkel álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Trieszti kávépiacon Nagyváradon. Aszodi Kossuth-utca. Vigyázat, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4.— K
Mágnás keverék	1	4.40
	0	4.80
	00	6.—

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmelék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befült soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 filléres levelekben. Elsőrendű brassói Fleischer-féle szalámi kilója a K 4.50. Fűzlet: Kossuth-utca, fiók üzlet: Kert-utca.

x **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba tűrdő szoba és mellék helyiségekkel álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

x **CSODASZÉP csemegessőlő! görögdiányék; világhírű turkesztáni cukor diányék.** Kiváló finom fehér és vörös hegyi borok, a bankszőlőből **Merts Nándor** csemegé-üzletében Körös-utca. Telefon: 448. sz.

MULATSÁG.

„Czárán“-ünnepély Biharfüreden.

Mint az előző években, úgy az idén is a „Czárán“-emlékmű bizottság az alap növelésére szép műsorú tárcestélyt tartott, ami úgy erkölcsileg, mint anyagilag nagyon szép sikerrel zárult.

A műsor a következő volt:

Marschis Elza zongora játékkal finom zenei érzékeről és magas technikájáról tett tanúságot. *Tóth* Böske a monologjával előadásával szintén érdekes pontja volt az estélynek. — *Kiss* Valici az idén is bebizonyította, hogy fűtyödni is lehet művészi-sen. Cigányzene kísérettel fűtyölt el egy pár közkedvelt kuplét és dalt. Biharfüred közti-telepben és közszerepében álló postamestere, *Nagy* Sándor postatitkár, a nehéz szerepét, amelyre vállalkozott megfelelt neki reményen felül. Oly tartalmas és lelkes beszédet tartott a nagy természet buvárról *Czárán* Gyuláról, hogy a régi stinai természet kedvelőinek is dicsére vált volna. Végén c-attan az ostor. Es az is volt *Misley* N.-né urasszony éneke cigányzene kísérettel. Csattanás ott ahol azt kívánta a magyaros érzés, lágy és szivhez szóló a pathetikus részeknél. A közönség nagyon megérdemelt tapsokkal honorálta az elővezetés éneket. Ezután dr. *Hoványi* Gyula akadémiai dékán, mint a „Czárán“ bizottság elnöke megőrsádate a résztvevőknek a szives társaságukat és a közönségnek a tá-

mogatást, amire a cigány rendezett a tánc darabokra és tánc mellett, zeneszóval telt az idő a késő éjszakáig.

Alábbiaknak a felülfizetését a Csárán- emlékmű bizottság e helyen is közöni és nyugtázza.

Felülfizettek: Dr Radu Demeter püspök 10 korona, dr Hovánvi Gyula 15 korona, Kacsvinszky Andorné 9 korona, P-p János 9 korona, dr Seeh Gy. 5 korona, özv. Jelen-csikné 4 korona, Jelen-csik Margit 4 korona, a bérlősej 4 korona, dr Bozóky D-zsó 4 korona, Nagy Odón 3 korona, Fényes Lóránd 2 korona, dr Kiss Dóme 2 korona, Vaday Ignác 2 korona, Gencz János 2 korona, Juliette R-gnier 1 korona, Crájlík Gy. 1 korona, Mgi N. 1 korona, Vida Lajos 1 korona, Nagy S 1 ko-rona, Paksy 1 korona. Összes felülfizetés 88 korona. Összes tiszta bevétele 142 korona 80 fillér.

A NAC mulatsága. A vagyvárad atl-etikai club szépnek ígért nyári táncmulat-ságot rendezte hó 15 én este a Püspök fürdő pavillonjában. A mulatságra belépődij nincsen. A mulatságot megelőzőleg dé után clubközi uszóverseny lesz az uszodában.

TÁVIRATOK.

Sándor János beszámolója.

Dicsőszentmárton, aug. 6.

(Saj. tud.) Sándor János munkapárti képviselő ma tartotta beszámolóját. Beszédében erősen hangsúlyozta, hogy a többség mindég készen van a békére, ha a kisebbség nem akadékoskodik.

Megmérgezett háremhölgyek.

Szaloniki, augusztus 6.

Az Alatini villának szenzációja van. Abdul-Hamid ex-szultánnak kedvenc két háremhölgye ebédétkezés után irtózatoss kinok elszívnedése után meghalt. Dr Osman, az ex-szultán házi-orvosa a háremhölgyeken súlyos mérgezési szimptomákat konstátált. Az orvosi beavatkozás nem segített. Mástélórai vergődés után mindketten, cs-koem egyszerre meghaltak. A meg-ejtett vizsgálat kiderítette, hogy tényleg mérgezés történt s most a vizsgálat azt nyomozza, vajjon nem az ex-szultán élete ellen volt-e tervezve ez a merénylet, amelynek két hárem-hölgye esett áldozatul.

A török követ távozik.

Cettinje, aug. 6.

(Saját tudósítónktól.) Cettinjéből táv-iratozzák, hogy a török követ ma jegy-zéket adott át a kormánynak, amelyben tiltakozik a határsértés ellen. Kijelenti, hogy ha 48 órán belül nem orvosolják a sérelmet, akkor azonnal elhagyja Cet-tinjét.

Villámsujtott papok.

Udvard, aug. 6.

Hétfőn este hét órakor az udvardi állo-máson Palik Vendel udvardi káplánt villám-ütés érte, melytől rögtön szörnyethalt. Gallos Ferenc szalézi szerzetest, a ki Palikkai együtt volt, a villámcsapás súlyosan megsebesítette. A két pap a káplán szüleinek látogatása céljából délután Szentmiklóson járt s a mikor este visszatértek, érte őket a végzet s szerencsét-lenség. Az egész község részvételével kísérték utó-só majára a volt káplánt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona tizlet.

Budapesten

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.88
Októberi buza	— — —	11.53
Októberi rozs	— — —	9.27
Októberi zab	— — —	9.37
Aug. tengeri	— — —	9.11
Szept. tengeri	— — —	9.01
Majusi tengeri (1913)	— — —	7.54

Nagyváradon.

Buza	— — —	11.53—11.38
Rozs	— — —	9.37—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	9.01—8.61

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágy-javító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 80 fillér.

Minden gyógytárban kapható.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy

autogén hegesztésre

berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas, kovácsolt vas, réz és mindenemű törtrészek forrasztását.**

Készítek malomberendezést, henger rovatkolást, vizitartányokat, itató vajúkat, javítok feszmérőket (manometer), kölcsön adok körszivattyúkat jutányos napidij mellett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje
Rohoska Pál,
gépjavitó műhelye,
Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-vasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Hallatlan olcsó árban

szállit!

Nemes Károly

épület- és műbutor-asztalos

N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd-és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen jutányosan kaphatók.

Épület munkákra költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36- 40- 48.-

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA
Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzando és 1 napban egyszer felhuzando toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, rézkerekekkel. Olcsó árak.
TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra
Saját ház.

Nagyvárad város árvaszéke.

9866—1912.

Árverési hirdetmény.

Kiskoru Szilágyi József és Mária, kiskoru Máté Erzsébet, Irén és András és Máté András tulajdonát képező, a nagyvárad 687. sz. betétben 2911 és 2912. hrsz. a. Körös-utca 33. házszám és Bethlen-utca 14. házszám egész ingatlan Nagyvárad város árvaszékénél 9866—1912. sz. véghatározata folytán önkéntes árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár 133000 korona.

Az árverés 1912. augusztus 8-án d. e. 9 óra-kor a városi árvaszék hivatalos helyiségében (Városháza II. em. 39.) fog megtartatni.

Az iratok ezen határnapig a hivatalos órák alatt az árvaszékénél (Városháza II. em. 36.) megtekintethetők.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát azaz 13300 koronát a városi pénztárba bánatpénzzül az árverés határnapjáig befizetni, az erről szóló nyugtát az árverés alkalmával a kiküldöttnek átadni, vagy legkésőbb az árverés alkalmával közvetlenül a kiküldött kezébe letenni, továbbá a jelen árverési hirdetményt és feltételeket sajátkezűleg aláírni.

1. A kikiáltási árnál magasabb ajánlat esetén az ajánlattevő bánatpénzét a megígért összeg 10 százalékáig kiegészíteni köteles.

2. A bérszerződések esetleges felbontásából eredő károkkért a kiskoruak sem társtulajdonosok, sem vevővel, vagy más harmadik személyekkel szemben nem felelnek.

3. A kiskoruak az ingatlanok a telekkönyvben kitüntetett térmértékéért nem szavatolnak.

A tett ajánlat a venni szándékozók feltétlenül kötelezi, a kiskoruakat csak akkor, ha az árvaszék a tett ajánlatok felett már határozott, illetve azok egyikét elfogadta.

Az árvaszék a tett ajánlatokhoz kötve nincsen, azok között szabadon választhat és ha a kiskoruak érdeke úgy kívánja, egyiket sem fogadja el.

Az ajánlat elfogadása után, illetve az idevonatkozó véghatározat jogerőssé váltától számított 15 nap alatt tartozik vevő a megajánlott vételárát Nagyvárad város gyámpénztárába befizetni. Tartozik továbbá ugyanezen idő alatt a városi árvaszék t. ügyészénél az adásvételi szerződés elkészítése végett, valamint az ingatlan tehermentesítése céljából jelentkezni.

Ha az ajánlattevő ezen kötelezettségeinek meg nem felel, a gyámhatóságnak jogában áll őt, vagy ajánlata teljesítésére perrel kényszeríteni, vagy a jogügyletet hatálytalannak kimondani, esetleg az ajánlattevő kárára és veszélyére új árverést tartani, vagy az ingatlant ugyancsak ezen jogkövetkezmények térhe alatt másképen értékesíteni.

A jóváhagyási záradékkal ellátott szerződést Nagyvárad város árvaszéke akkor adja ki, ha az ajánlattevő az összes árverési feltételeknek eleget tett.

A szerződés készítés és bekebelezés költségei, az összes illetékek, továbbá az árverés tárgyát képező ingatlan tehermentesítésével járó költségek a vevőt terhelik.

Nagyvárad város árvaszékének 1912. július hó 22-én tartott tanácsüléséből.

Nizsalovszky,
elnökséghelyettes.

„STANDARD” TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-tífusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tífusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

CHARLES CIRCUSZ

Európa legnagyobb, legszebb, legfényesebb, legelőkelőbb, legizlésesebb vándor-cirkusza. Nagyváradon a vásártéren felállított 6500 nézőt befogadó óriási sátorban.

Megnyitó előadás kedden, augusztus 13-án este 8 órakor.

A 3 és félórás előadás műsorának legszenzációsabb számai:

MISS CHARLES
tizenhét berber oroszlánal

CHUNG SIHI

kinai csoport. Zsonglőr, Eszk-
amatőr, cofilakrobata-csoport.

Eredeti indiai fakirok
Abdul Mea főfakir vezetésével.

Charles igazgató

7 db. csodaszép jegesmedvéje.

Egyedülálló dresszura!
Az állatidomítás csodája!

Hat vadon befogott
bengáliai királytigris

WAGNER H. cowboy idomító elővezetésben.

Charles igazgató
csodásan idomított fókacsoportja.

Nemzetközi hírneves artisták

Eredeti tripoliszi arabok
a világ legjobb ugrói és piramis akrobatái

Hat csoda elefánt

Az elefánt idomítás legmagasabb foka, Fernandó ur elővezetésében.

Idomított zebra, zebroidok
Páratlan a maga nemében. A legnehezebb idomítás.

Lovas jelenetek

A világhírű Cooke Hubert-csoport lovas sport jelenete. Coweoyok, indiánok bravuros lovas-mutatványai. Lovas zsonglőrök.

Mr. Benoit szabad idomításai

Akrobaták, augusztok, bohócok.

Megnyitó előadás Nagyváradon, kedden augusztus 13-án este 8 órakor.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vágnér „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza-

ban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca

BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos árban, ugyiszintén kapható naponta kitűnő minőségű fagyalt és jegeskávé is. Megrendeléseket házhoz szállítok. :-:

TELEFON 12-67.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Rondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a

Teszler Simon posztó kereskedőt

kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított árban kiárusítom.**

A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatelméket, mellényeket, schiffonokat, belésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat

gyári áron alul kiárusítom u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02-40
« « « jobb minős. div. 3 mtr.	K 06-60
« « « finomabb « « 3 «	K 12-—
« « « angol divat 3 «	K 19-—
« « « legfinomabb « 3 «	K 28-—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4-50
« finomabb «	K 5-50
« egész finomabb «	K 7-—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8-—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.